

Sámal Petur í Grund, tingmaður við samgonguflokkarnar:

- Vit eiga at kunna meira um fullveldisgongdina

Eg ivist stórliga í, um tað verður kunnað nóg nógv frá landsstýrinum um fullveldisgongdina. Hóast kanningar- nar eru í gongd og eingi ítökilig úrslit fyriliggja, so áttu samgonguflokkarnir at kunna nógv meira um gongdina í fullveldismálinum, soleiðis at fólk ikki vóru ótrygg við støðuna. Her kundi verið talan um ábendingar og ávegis úrslit heldur formaður sjálvstýrisflokksins á tingi, Sámal Petur í Grund

Sámal Petur í Grund, formaður í tingbóli sjálvstýrisflokksins er ónøgdur við ta kunning, sum samgonguflokkarnir lata Føroya fólk um gongdina í fullveldismálinum

JAN MULLER

Nú sokallaða sjálvstýris-samgongan hevur mánnað landsstýrið í umleið átta mánaðir hava vit spurt Sámal Petur í Grund, formann í tingbóli sjálvstýrisflokksins, hvat hann heldur um gongdina í fullveldismálinum!

-Lat meg fyrst siga, at eg sjálvur var tann fyrsti, sum skjey upp eina slíka samgongu. Tað var á einum veljarafundi í Eysturoynni stutt fyri valið. Vit halda annars, at hetta er nakað, sum má ganga skjótt, tí vit hava jú bert avmálda tíð sum samgonga. Men vit mugu ongantíð yvirhála tað forsvarliga. Og tað haldi eg heldur ikki vit hava gjørt

Nú hoyra vit bæði í tinginum og aðrastaðni, at ein stóur partur av almennu frísitingini er vorðin laedur lamin, tí allar kreftir skulu brúkast til at arbeiða við og innrætta samfelagið til fullveldi!

-Um tað er rætt veit eg ikki, men tað er greitt, at alt, sum nú verður gjørt, má verða við atliti til tær ætlanir tú hevur politiskt.

Sær tú tann møguleikan fyri tær, at arbeiðshólkarnir, sum eru settir, kunnu koma til ta niðurstøðu, at fullveldisætlanin ikki er haldbar?

-Sjálvandi kunnu nevd-irnar koma til ta niðurstøðu, hóast eg ikki trúgvi uppá tað sjálvur. Eg havi eina turka-trúgv uppá, at vit klára okkum væl og virðiliga við fullveldi. Vit hava m.a. í samgonguskjalnum treytað okkum, at tað skal vera hildin fólkatakavøða um málið, soleiðis at tú ikki mást leypa tvørtur um uttan at hava fólkíð við.

Stór krøv til upplýsing
Sámal Petur í Grund leggur afturat, at hetta altur krevur av samgonguni, at hon upplýsir og kunnar um gongdina alla tíðina, so fólkíð er trygt við støðuna. -Sjálvur haldi eg, at hetta setir ómetaliga høg krøv til

kunnan og upplýsing, og eg skal víðganga, at eg ivist stórliga í, um tað verður kunnað nokk um málið og gongdina.

Sámal Petur í Grund visir á, at tað í sambandi við, at Grundlógarnevndin fer í gongd við sitt arbeiði, verður tosað um hoyringar.

-Eg kundi gott hugsað mær, at fólkíð fekk eitt sindur meira upplýsing um, hvussu langet man er komin á fullveldisleiðini - hvønn veg peikar tað, sum higartil er komið fram. Tað tú hoyrir er bert okkurt tjak í lögtinginum, sum so verður endurtikið í bløðunum ella í loftmíðlunum.

Uppá fyrispurning hvussu hetta skuldi verið gjørt sigur Sámal Petur í Grund, at tað átti í verið skipað fyri kunnandi fundum. Landsstýrið kundi saktanst fyri-skipað hesum ella samgonguflokkarnir í felag líka so væl sum at ein einstakur flokkur ger tað.

Sámal Petur í Grund visir á, at tað nú hevur verið arbeiðt við hesum í eina tíð, og heldur hann, at fólk longu nú hava krav uppá at kunna seta spurningar og fáa svar - um ikki heilt iøkilig og líðug svar, so kortini ábendingar um nøkur ting.

Tingmaðurin hjá sjálvstýrisflokkinum víðgongur, at nógv av kanningarar-beiðinum er nústáðni sett í gongd og tí er tað ringt at koma við nokrum úrslitum, men kortini heldur hann, at tað átti at borið til at komið við ávegis úrslitum.

-Eg merki tað, tá eg tosi við fólk, at tey eru eitt sindur orkymlað - frusturerað. Tú sær, at fólk tekur støðu út frá onkrum, sum hendur. Takið bara hetta málið við skipinum Frøyanesi - út frá tí hoyrir tú fólk siga, at nú atkvøða tey ikki fyri fullveldi. Ella vit taka málið um landsverktjóðingstovnin. Fólk knýta slík mál upp spurningin um fullveldi, hóast hesi tingini fyri so vit hvorki hava eitt ella annað við fullveldi at gera.

Sámal Petur í Grund heldur tó ikki, at fólk sum heild í dag eru minni positiv fyri fullveldisætlanini enn eftir valið. Hann heldur, at hóast fólk nú kanska eru meira ivasom um fullveldi enn tey vóru við valið, so metir hann kortini, at tað er fleirtal fyri tí. Hann visir á, at tað í øllum flokkum finnast fólk, sum ynskja fullveldi.

Men sær tú ikki fyri tær, at tað verður torført at fáa ein meirilata av fólkinum fyri fullveldinum tann dag fiskurin minskar, prisirnir falla og vit kanska fáa staðfest, at eingin olja er í undirgrundi?

-Tað geri eg ikki. Tað er har eg haldi, at upplýsingin má til. Henda upplýsing skal sjálvandi eisini fevna um teir veruligu vandar, sum eru og kunnu koma afturat. Og hvat hendir í samfelagnum, um trupulleikar taka seg upp.

Men nú umsita tit í sjálvstýrisflokkinum tað størsta ókið á fjggjarlógini, nevnuliga almanna- og heilsuokið. Hava tit nakað ítökligt boð uppá, hvussu man kann spara á almanna- og heilsuokinum í krómum og oxrum, tá vit taka stig til fullveldi og hava fingið fullveldi fullt út?

-Allir flokkar mugu sjálvandi koma við sínum boð uppá, hvussu samfelagið kann rekast, tá vit fáa fullveldi.

Men hava tit ikki eina trupla uppgávu, um tit sum umsita størsta máls-okið á fjggjarlógini bæði skulu varðveita vælferðina og ganga á fullveldisleið, sum eftir ollum at doma umber skeringar?

-Hatta við skerjingunum haldi eg vit skulu biða at svara til vit siggja, hvat kanningarar visa, og hvørji møguleikar verða fyri at fáa pengar, sum skulu koma istaðin fyri blokkir. Og har eyttar tað sjálvandi ikki at brúka flokkar. Eg veit heldur ikki í lotuni, hvat pengarnir skulu koma frá,

men eg veit, at fortreytirnar eru so góðar í Føroyum sum kanska onga aðrastaðni, at tað ber til.

Hvat víðvikur kanningunum so vónar Sámal Petur í Grund, at teir, sum gera kanningarar, ikki eru blindir fyri, at tað kunnu vera vansar á vegnum, og at tað ikki barei verður tagt burtur.

-Tað vildi verið at hildið fólk fyri tað turra spott, um vit í samgonguni rætt og slætt biløgdu eitt úrslit, sum just hóvar okkum.

Tað vit oftani hoyra frá flokkum í landsstýrinum er, at tað skulu jústast fleiri pengar til tey ymsu økini!

-Tað vit hoyra er, at vit hava eina milliard kr. minni at ráða yvir, tá blokkurin er vekk. Men tað trúgvi eg ikki er rætt. Tað at vit missa blokkir er ikki okkara størst trupulleiki. Hesin er, at vit hava eina monobúskap. Trupulleikin er tann, at útsvingini í fiskarinum eru so grellig. Tosar tú so um avreiðingarvirðini av fiskinum vit missa, so hoyrir tú bara hetta ógíliga talið, og so siga fólk, at tað ber ongantíð til. Men avreiðingarvirðið er ikki tað, sum landskassin missur, men ein lítill prosentpartur av tí.

Sámal Petur í Grund sigur, at hóast vit hava henda trupulleika við bara at hava eina hovudsýnnu, so átti eitt land, sum er so ríkt sum okkara, sum hevur ein so litlan part at rokja av tí samlaðu viddini, ið er omanfyrri sjóvarmálan og við so fáum fólki at metta, at kunnað verandi eitt paradís.

Oljan komandi og farandi

Tingmaðurin gevur ikki fyrrverandi formanninum í Ráðgevandi Nevdini, Niels Skak-Nielsen rætt, tá hesin sigur, at Føroyar bert kunnu fáa fullveldi við oljuinntøkum.

-Oljan kann vera góð í eini broytingartíð og til at konsolidera samfelagið við,

men fara oljupengarnir inn í raksturin av samfelagnum, so ganga vit beint móti fallitini. Annars er oljan bara nakað, tú hevur í eina avmarkaða tíð, tí er hon heldur ikki nakað tú kanst byggja eitt fullveldi uppá.

Sámal Petur í Grund, tingmaður:

Olja úr Vinnu- málastýrinum

Oljumál mugu takast úr Vinnumálastýrinum, ið hevur nokk av trupulleikum at dragast við sum er. Tað er rætt at gera hetta nú, áðrenn arbeiðið uppá fyrstu útbjóðing byrjar av álvara

Spurningurin um Vinnu-
málastýrið skal umsita olju-
mál ella eitt sjálvstøðugt
aðalstýri skal taka sær av tí
hevur verið frammi í
seinastuni, og hertýri segði
Eyðun Elttor, landsstýris-
maður í oljumálum við
Sosialin, at arbeiðt verður
við at fáa oljumálini í eitt
serstakt aðalstýri. Tað ljóð-
aði sum tað bara var ein
spurningur um tíð til hetta
er komið uppá pláss.

Eisini formaðurin í ting-
bólinum hjá sjálvstýris-
flokkinum, Sámal Petur í
Grund er fyri, at vit fáa eitt
oljumálastýri burturav, sum
er púra óheft av Vinnumála-
stýrinum.

-Sjálvandi skal oljumála-
ráðharrin hava sína egnu
oljumáladelið, sum er óheft
av Vinnumálastýrinum. Vit
gövu eitt kraftigt signal, tá
samgongan varð skipað og
vit settu ein oljumálaráð-
harran, og tað er líkasum, at
tað fánar burtur, fær lands-
stýrismaðurin, ikki arbeiðt
út frá sínum egna stýri. Fyri
mær fær hann ikki arbeiðt á
sama fotti sum hinar lands-
stýrismenninir, hevur hann
ikki eitt sjálvstøðugt stýri.

Sámal Petur í Grund sig-
ur, at hann sjálvur hevur
roynt eina skipan, har tað
eru tveir landsstýrismenn,
sum referera til sama stýri,
og tað ber ikki til.

Nú marknatrætan tykist
nær emi loysn, so fer tørv-
urin á at hava eitt serstakt
oljumálastýri at verða stór-
ur heldur úngmaðurin.

-So er tað kanska onkur,
sum spyr, hvat vit skulu
gera við eitt oljumálastýri,
áðrenn vit vita nakað um
olju. Til tað vil eg siga: hvat
skulu vit gera tann dagin vit
finna olju, og vit ikki hava
stýr á hesum. Tað er annars
púra burturvið at hava olju-
na inni í tí stýrinum, sum
hevur nokk av trupulleikum
sum er.

Málið um at taka oljuna
burtur úr Vinnumálastýri-
num og í eitt serstakt olju-
málastýri hevur verið um-
røtt á samgongufundi. Sámal
Petur í Grund sigur, at
flokknir eru samdir um,
at hetta skal skipast soleiðis
einaferð. Spurningurin er so
bara nær, og tað er hetta,
sum tað kanska er eitt sindur
av ósemju um